

TARTU MAARJAMÕISA LASTEAE

ÕPPEKAVA

**"IGA PÄEV LAPSE ELUS PEAB ALGAMA RÕÕMUGA JA LÕPPEMA
RAHUGA" A. LEVI**

2026

1. LASTEAIA VÄÄRTUSED JA ERIPÄRA.....	2
2. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED	3
3. ÕPIKÄSITUS JA MEETODIKA PÕHIMÕTTED	5
4. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS	7
5. LASTE EELDATAVAD ÜLDOSKUSED.....	9
6. VALDKONDADE EELDATAVAD OSKUSED VANUSETI....Error! Bookmark not defined.	
7. LAPSE ARENGU HINDAMINE JA TOETAMINE.....	32
8. TOEVAJADUSTEGA LAPSE ARENGU TOETAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS.....	37
9. LASTEVANEMATEGA KOOSTÖÖ PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS	43
10. ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD.....	45

1.LASTEAIA VÄÄRTUSED JA ERIPÄRA

Tartu Maarjamõisa lasteaed asub Tartus, L.Puusepa 10.

Lasteaias on 15 rühma, sealhulgas hoiurühm(ad).

Väärtused

Me oleme **julged, uudishimulikud, rõõmsameelsed ja hoolivad** üksteise vastu.

Eripära

- õueala puude rohkus ning pargi lähedus võimaldab lastega läbi viia mitmekülgseid arendavaid tegevusi looduses (õuesõpe, avastusõpe, projektõpe, õpperada).
- Lasteaias on avatud väiksema laste arvuga rühmad tõhustatud ja erituge vajavatele lastele

- lasteaiale on loodud omane sümbolika, kirjutatud on muinasjutuline loodushoidu ja headust väärtustav lasteaia tekkelugu ja lasteaialaul [/maarjamõisa.ee/](http://maarjamõisa.ee/)
- lasteaias on välja kujunenud oma kindlad traditsioonid ja üritused.
- lasteaed kuulub tervist edendavate lasteaedade võrgustikku.

Traditsiooniliselt toimuvad:

- spordipäevad ja olümpiamängud
- tähistatakse tarkusepäeva, lasteaia sünnipäeva ja Eesti Vabariigi aastapäeva.
- Emajõe kooli lõpetajate mängupäev lasteaias
- lasteaia lõpetajate ekskursioon (pikniku või piduliku lõunaga); puu istutamine.
- iga kevadel toimub Perepäev

2. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED

Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk on lapse mitmekülgne ja järjepidev areng kodu ja lasteasutuse koostöös. Lasteaed lähtub kaasava hariduse põhimõtetest, väärtustades iga lapse individuaalsust, õigust kuuluda rühma ning õppida koos eakaaslastega toetavas ja turvalises keskkonnas. Õppe- ja kasvatustegevuses peetakse oluliseks mõtestatud kaasamist, positiivseid sotsiaalseid suhteid ning koostööd lapse pere ja tugivõrgustikuga. Lasteaed toetab iga lapse arengupotentsiaali maksimaalselt, arvestades tema tugevuste, vajaduste ja arenguliste eripäradega.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid:

- lapsel on kujunenud terviklik positiivne minapilt.
- lapsel on kujunenud ümbritseva keskkonna mõistmine ja looduse hoid.
- lapsel on kujunenud eetiline käitumine ja algatusvõime.

laps on kehaliselt aktiivne ja tal on kujunenud arusaam tervise hoidmise tähtsusest.

- lapsel on kujunenud mängu-, õpi-, sotsiaalsed- ja enesekohased oskused ning esmased tööharjumused.

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted:

- lapse individuaalsuse ja tema arengupotentsiaali arvestamine.
- lapse tervise hoidmine ja edendamine ning liikumisvajaduse rahuldamine.
- lapse loovuse toetamine.
- mängu kaudu õppimine.
- humaansete ja demokraatlike suhete väärtustamine.
- lapse arengut ja sotsialiseerumist soodustava keskkonna loomine.

- lapsele turvatunde, eduelamuste tagamine.
- üldõpetusliku tööviisi rakendamine.
- kodu ja lasteasutuse koostöö.
- eesti kultuuritraditsioonide väärtustamine ning teiste kultuuride eripäraga arvestamine.

Õppimine on elukestev protsess, mis toimub lapsel läbi mängu, suhtlemise, ning matkimise, vaatlemise, mõtestamise, uurimise, katsetamise, harjutamise jms. kaudu. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja läbiviimisel arvestatakse laste eripära: võimeid, keelelist ja kultuurilist tausta, vanust, sugu, tervises seisundit jms. Laps on õppe- ja kasvatustegevuses aktiivne osaleja ning tunneb tegutsemisest rõõmu. Last kaasatakse tegevuste kavandamisse, suunatakse tegema valikuid ning tehtut analüüsima. Õpetaja jälgib ja tunnustab iga lapse edusamme.

J. Käisi metoodikast järgime ja kasutame põhimõtteid: lähemalt kaugemale ja üksikult üldisemale; valitakse koduloo teemad kodukoha elust, loodusest, kooskõlas aastaaegade vaheldusega, õppe- ja kasvatustegevuse seovad tervikuks lapse elu ja ümbritsevat keskkonda käsitlevad teemad.

Hea Alguse metoodika alusel kaasame lapsevanemaid aktiivselt õppe- ja kasvatustegevustesse.

Projektõpe on õppimisviis, kus tegevused lähtuvad laste huvidest ja igapäevastest kogemustest. Õppimine toimub mänguliselt avastades, uurides ja koos tegutsedes, nii et laps saab olla aktiivne osaline. Tähtsal kohal on lapse oma ideed, loovus ja rõõm õppimisest läbi mängu.

A collage of various toys including a panda figurine, a blue robot, a toy car, a colorful shape sorter, a Tigger figurine, a bee figurine, a toy car, and a toy train.

Lasteaiaõpetaja digipädevused seisnevad peamiselt tema suutlikkuses tehnoloogiliste vahenditega õppetööd planeerida ja läbi viia. Robootika ja digiõpe on lõimitud teiste valdkondadega ja aitab õppetegevusi kaasajastada ja efektiivsemaks muuta.

“Kiusamisest vabaks” metoodika

Programm toetab meie lasteaia väärtusi: oleme julged, lahked, hoolivad ja tähelepanelikud üksteise vastu ja on suunatud lastele, lapsevanematele, kogukonnale.

Programm ennetab riskikäitumist ja arendab lasteaias kiusamist ennetavat käitumiskultuuri: lapsed suhtuvad üksteisesse austavalt ja sallivalt, hoolivad kaaslastest ja oskavad kiusamise korral sekkuda ja aidata kaaslast, kes seda ise ei suuda.

Tervist Edendavate Lasteaedade võrgustikku kuulumine

Maarjamõisa lasteaia eesmärk on hoida ja tugevdada lapse tervist ning soodustada tema tervislikku arengut.

Lasteaias rakendatakse õppekavasid „**Mina ja tervis**“ ning „**Mina ja kokandus**“, mille eesmärk on kujundada lastes tervislikke eluviise ja ohutusteadlikkust. Nende kaudu õpivad lapsed väärtustama tervist, mõistma keskkonna ja käitumise mõju tervisele, järgima hügieeninõudeid, liiklema ohutult ning eristama tervisele kasulikke ja kahjulikke harjumusi.

4. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS

Lasteaia õppeaasta algab 01. septembril ja kestab 31.augustini.

Aktiivne õppeperiood toimub 1. septembrist kuni 31. maini. Suvekuudel (juuni, juuli, august) toimub õpitu kordamine ja kinnistamine ning põhirõhk on mängulistel õuetegevustel.

Õppe – ja kasvatustegevuse korraldus

Päevakava

Rühmade tegevus- ja päevakavasid uuendatakse iga õppeaasta alguses vastavalt laste vanusele. Päevakava koostamisel lähtutakse kehtivatest seadustest, riiklikust õppekavast, tervise- ja toitlustusnõuetest ning lasteaia otsustest ja lahtiolekuajast. Päevakava sisaldab kõiki lapse arenguks vajalikke tegevusi, nagu õppimine, mäng, õues viibimine, liikumine ja puhkus. Samuti arvestatakse laste individuaalsete vajadustega ning tagatakse väikelastele päevane uni või vanematele lastele vähemalt tunniajane puhkeaeg koos valikuga magada või tegeleda vaiksete tegevustega.

Rühma aasta tegevuskava

Rühma meeskond koostab igaks õppeaastaks tegevuskava, mis kooskõlastatakse õppealajuhatajaga ja tutvustatakse sügisel lastevanematele. Õpetajad võivad tegevuskava jooksul teemasid, tegevusi ja üritusi vajadusel muuta. Õppekäikude ja ekskursioonide korraldamisel lähtutakse õpiteemadest ning lastevanemate soovidest. Rühma õpperaha kasutatakse õppe- ja mänguvahendite soetamiseks. Iga kuu viimane reede on mängupäev.

Rühmatöö planeerimine

Õpetajad koostavad nädala-, kuu- või projektiplaanid Eliisi keskkonnas. Rühma tegevusplaan on Eliisis kõigile nähtav. Järgmise nädala plaan tuleb valmis teha hiljemalt eelmise nädala neljapäeva õhtuks ning kuuplaan eelmise kuu viimaseks neljapäevaks. Plaane võib vajadusel täiendada ja parandada.

Õppe- ja kasvatustegevuse päevik

Rühmapäevik asub Eliisi-keskkonnas. Päevakirjelduse läbiviidud õppe- ja kasvatustegevuste kohta kannab õpetaja päevikusse sama päeva jooksul. Päevik on nähtav lapsevanematele.

Õppekäikude korraldamine

Õppekäigud planeeritakse õppeaasta alguses ja märgitakse rühma tegevuskavasse, kuid vajadusel võib õpetaja neid muuta. Õppekäigu korraldamiseks esitatakse direktorile või õppejuhile avaldus, väljaspool Tartut toimuvate õppekäikude puhul vähemalt nädal enne toimumist. Lapsevanemaid teavitatakse õppekäigust ning nende nõusolek kinnitatakse allkirjaga. Õppekäigud toimuvad üldjuhul ajavahemikus 9.00–13.00 ning kõik osalejad kannavad liiklusveste.

Liitrühma töö põhimõtted ja korraldus

Liitrühmas käivad 2–7-aastased lapsed. Tegevused toimuvad kas kogu rühmaga või vanuse järgi alarühmades, kus ülesanded on kohandatud laste vanusele ja arengutasemele. Õppe- ja kasvatustegevus on mänguline ning toimub päevakava alusel, ühendades igapäevatoimingud, mängu, vabategevuse ja planeeritud õppetegevused. Nädalakava koostamisel arvestatakse vähemalt kahe vanuserühmaga (2–4 ja 5–7 aastat), seades neile eakohased eesmärgid. Tegevusi korraldatakse erineval viisil: koos kogu rühmaga, vanuseti erineva raskusastmega, eraldi alarühmades või ainult ühe alarühmaga korraga.

5. LASTE EELDATAVAD ÜLDOSKUSED

Mänguoskused				
Kuni 3a	3 – 4a	4 – 5a	5 – 6a	6 – 7a
Laps matkib täiskasvanu tegevust ning mängib matkimise teel lihtsamaid rollimänge (matkimine). Laps keskendub mängu tegevusele lühiajaliselt. Laps mängib kas üksi või kaaslasega kõrvuti. Laps kasutab mänguasju kindlal eesmärgil. Laps oskab valida kahe mänguasja vahel. Laps imiteerib kuulnud loo tegelaste hääli. Laps kasutab ehitismängus klotse mitte sihipäraselt, vaid	Laps keskendub lühiajaliselt teda huvitavale mängule. Laps mängib ja suhtleb tegevuse ajal kaaslastega. Laps mängib lihtsamaid rollimänge. Laps kasutab nii otseseid kui kaudseid mänguvahendeid. Laps algatab mängu ja arendab mängu sisu edasi. Laps ühendab koosmängus oma mänguhuvide teiste huvidega. Laps ütleb lavastusmängus üksikuid kergemaid lausungeid.	Laps keskendub iseseisvalt oma valitud mängule. Laps mängib üksi ja koos kaaslastega. Laps rakendab mängus fantaasia elemente. Laps leiab iseseisvalt mänguks sobivaid mänguasju, vajadusel valmistab ise mänguvahendid. Laps järgib tuttava mängu reegleid koos kaaslastega, vajadusel täiskasvanu abiga. Laps õpib oma tundeid võidu ja kaotuse korral	Toimub koosmäng teiste lastega. Laps kuulab õpetaja poolset mängureeglite tutvustamist ja alustab ise mängu. Lapsel kujuneb täpsem rolli jaotus ja vastastikune kohustus. Laps suudab mänguks valmistada vajaminevat eset. Laps tunneb huvi lavastusmängu eri liikide (näpu-, laua-, varjuteatri) vastu. Laps seab ise eesmärged, alustab ja lõpetab mängu.	Laps tunneb mängust rõõmu ning on suuteline keskenduma mängule pikema ajaliselt. Laps tunneb rõõmu võidust ja suudab taluda kaotust võistlusmängus. Laps rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast. Laps algatab erinevaid mänge ja arendab mängu sisu. Laps täidab mängudes erinevaid rolle.

Tartu Maarjamõisa Lasteaia õppekava

tõstab, kopsib (tutvub mänguasja omadustega)	Laps mängib 1 – 2 reeglita jõukohaseid mängu täiskasvanu toel.	väljendama, vajades selleks täiskasvanu abi. Laps loob olemasolevatest vahenditest mängukeskkonna. Mängudesse tuleb rollisuhetus. Laps oskab rollist välja tulla.	Laps mõtleb välja mängu. Laps tegutseb mängus loovalt, oma kogemusi rakendades, hankides teadmisi ümbritsevast elust.	Laps konstrueerib erinevatest vahenditest erinevaid objekte. Laps järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada. Laps suudab mängu käigus probleeme lahendada verbaalselt ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele.
Tunnetus-ja õpioskused				
Kuni 3a	3-4a	4-5a	5-6a	6-7a
Laps suudab vaimset pingutust nõudvale tegevusele keskenduda 10 – 15 minutit. Laps hangib ümbritsevast informatsiooni, seda tasakaalustab, reguleerib,	Laps keskendub vaimset pingutust nõudvale tegevusele 15 – 20 minutit Laps oskab oma tegevusi osaliselt planeerida ning tegutseb iseseisvalt, täiskasvanule toetudes.	Laps suudab vaimset pingutust nõudvale tegevusele keskenduda 20 – 25 minutit. Laps tegutseb iseseisvalt, vajadusel küsib abi.	Laps suudab vaimset pingutust nõudvale tegevusele keskenduda 25 – 30 minutit. Laps planeerib oma igapäeva tegevusi, seab eesmärgid ja üritab	Laps suudab vaimset pingutust nõudvale tegevusele keskenduda 30 – 35 minutit. Laps saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid,

Tartu Maarjamõisa Lasteaia õppekava

organiseerib lapse jaoks täiskasvanu. Laps saadab oma tegevust kõnega. Laps keskendub lühiajaliselt tegevusele, stiimulile või omadusele. Laps tegutseb teistega kõrvuti, osaleb ühistegevustes Sobitab erinevaid materjale ja esemeid.	Laps saadab oma tegevust kõnega, väljendab end arusaadavalt. Laps omandab uusi teadmisi läbi praktiliste situatsioonide, kogetud emotsioonide ning kujutluste kaudu. Laps järgib sotsiaalselt rutiini. Laps viib oma alustatud tegevused lõpuni. Laps osaleb ühistegevustes ning teeb koostööd kaaslastega. Laps suhtub tegevustesse positiivselt – tahab uurida, katsetada, avastada. Laps oskab abi küsida nii täiskasvanult kui kaaslastelt. Laps tunneb huvi numbrite ja tähtede vastu.	Laps täidab kaheosalist täiskasvanupoolset juhendit. Laps tegutseb koos teistega. Laps räägib esemetest, mis pole kohal ja olukordadest, mis toimusid minevikus või leiavad aset tulevikus. Laps oskab vaadelda ja märgata detaile, olulisi tunnuseid ja seoseid. Lapsel on ettekujutus numbritest, tähtedest ja sümbolitest. Laps omandab teadmisi oma kogemuste ja kõne kaudu, tegutseb aktiivselt ja lahendab probleeme. Laps kasutab teadmiste omandamisel ja kogetu meenutamisel intuiitiivselt lihtsamaid meelde jätamise viise.	alustatud tegevused lõpetada. Laps kasutab sisekõnet kujutluste loomisel ja tegevuse planeerimisel. Laps kasutab kõnet info saamisel, tegelikkuse adumiseks ning uute teadmiste omandamiseks. Laps järgib ühistegevustes reegleid ja suudab neid kaaslastele selgitada. Laps osaleb aktiivselt käelistes ja loovtegevustes. Laps saab aru asjade suhetest ja omadustest ning ajalisruumilisest järjestusest. Laps loob varasemate ja uute teadmise vahel seoseid tuginedes täiskasvanule.	sündmusi ja nähtusi tervikuna. Laps mõtleb nii kaemuslik-kujundlikult kui ka verbaalselt, saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi. Laps tegutseb sihipäraselt. Laps kavandab ja korraldab oma igapäevategevusi ja viib alustatud tegevused lõpuni. Laps tegutseb uudes olukorras täiskasvanu juhiste järgi. Laps suhtub õppimisse positiivselt – tahab õppida, uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada. Laps rühmitab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel.
--	---	---	--	---

Tartu Maarjamõisa Lasteaia õppekava

	Laps omandab käitumisnorme ja -reegleid täiskasvanu abiga. Laps rühmitab esemeid kuni kahe tunnuse alusel. Laps valib vahendeid ja lahendab probleeme enamasti katse – eksituse meetodil. Laps kasutab teadmiste omandamisel ja meelde jätmisel lihtsamaid meeldejätmise viise.		Laps kasutab õpitu meelde jätmiseks kordamist. Laps täidab kaheosalist juhust. Laps kasutab keelt mõtlemise ja õppimise vahendina. Laps võrdleb, rühmitab ja järjestab objekte erinevate tunnuste alusel.	Laps reflekteerib oma tegevust – mida tegi, kuidas õnnestus. Laps arutleb ja põhjendab oma mõtteid, teeb lihtsamaid järeldusi. Laps lahendab probleeme erinevaid lahendusviise kasutades. Laps valib sobivaid vahendeid ja võtteid õppimiseks. Laps kasutab õpitud erinevates ja uutes olukordades ning probleemide lahendamisel. Laps esitab küsimusi, arutleb ja põhjendab oma mõtteid. Suudab täita mitmeosalisi (2 – 3 osalisi) juhiseid.
Sotsiaalsed oskused				

Tartu Maarjamõisa Lasteaia õppekava

Kuni 3a	3-4a	4-5a	5-6a	6-7a
Laps tahab igapäevastes olukordades oma valikute üle otsustada. Laps loob esmaseid sõprussuhteid nendega, kellega on sageli koos. Laps järgib lihtsamaid kokkuleppeid toetudes eeskujule. Laps algatab vestlusi erinevate partneritega.	Laps on aktiivne suhtleja eakaaslaste ja täiskasvanutega. Laps väljendab lihtsamaid emotsioone, soove ja seisukohti verbaalselt. Laps järgib rühma kokkuleppeid, vajaduselt täiskasvanu poolse meelde tuletamisega. Laps saab aru valetamisest kui taunitavast käitumisest. Laps oskab oodata oma korda. kujunevad esimesed sõprussuhted	Laps hakkab mõistma teiste tundeid ja mõtteid. Laps väljendab oma emotsioone ja räägib nendest. Laps suhtleb ja tegutseb enamasti iseseisvalt. Laps järgib kokkulepitud reegleid. Laps oskab erimeelsusi lahendada verbaalselt. Laps oskab avalikus kohas sobivalt käituda ning teab, mida tohib, mida mitte.	Laps tajub ja mõistab teiste inimeste emotsioone ja seisukohti, arvestab neid käitumises ja vestluses. Laps järgib sotsiaalset rutiini. Laps hoiab ja kaitseb väiksemaid või endast nõrgemaid. Laps avaldab oma arvamust ja põhjendab ettepanekuid; sõlmib ja säilitab sõprust. Laps oskab vestluses oma korda oodata. Laps oskab jagada asju ja teha kingitusi, mõistab annetamise tähendust.	Laps mõistab teiste inimeste tundeid ning püüab arvestada neid oma käitumises ja vestluses. Laps soovib ja julgeb suhelda täiskasvanuga. Laps hoolib teistest inimestest, osutab abi ja küsib seda vajadusel ka ise. Laps osaleb rühma reeglite kujundamisel. Laps oskab teistega arvestada ja teha koostööd. Laps loob sõprussuhteid. Laps saab aru oma-võõras-ühine tähendusest. Laps oskab käituda üldtunnustatud normide kohaselt ning on võimeline end analüüsima.

Tartu Maarjamõisa Lasteaia õppekava

				Laps mõistab, et inimesed võivad olla erinevad, kontrollib oma emotsioone ja oskab arvestada teiste tunnetega. teeb vahet hea ja halva käitumise vahel.
Laps teab oma eesnime ja reageerib sellele. Laps väljendab oma emotsioone, oma mina. Laps täidab igapäevaelu rutiini täiskasvanu toel. Laps paneb end peamiselt iseseisvalt riidesse, vajadusel palub abi. Laps oskab täiskasvanu abiga kulbiga kaunist oma le toitu tõsta. Laps viib oma tassi, lusika, taldriku õpetaja kätte. Lapsel on kujunenud tualeti harjumused.	Laps teab oma ees – ja perekonnanime, vanust. Laps väljendab oma emotsioone verbaalselt, vajades aeg – ajalt täiskasvanu tuge. Laps riietub iseseisvalt, vajades abi vaid lukkude ja paeltega. Laps tõstab endale iseseisvalt, täiskasvanu toel, toitu. Laps viib oma toidunõud selleks ette nähtud kohta. Laps on kujunenud tualetiharjumused.	Laps teab oma ees – ja perekonnanime, vanust, oma pereliikmete nimesid. Laps väljendab oma emotsioone verbaalselt. Laps tunnetab enda võimeid erinevate tegevustega hakkama saamisel. Laps saab hakkama enesekohaste oskustega (riietumine, söömine, lihtsamad koristusvõtted). Laps õpib koos täiskasvanuga kasutama lihtsamaid rahunemist soodustavaid tegevusi.	Laps toetub oma tegevustes tunnustusele, tähelepanule ja emotsionaalsele toetusele. Laps kasutab oma teadmisi igapäevastes olukordades nii tuttavates kui ka uudsetes olukordades. Laps saab hakkama enesekohaste oskustega (riietumine, söömine, lihtsamad koristusvõtted). Laps oskab tunnetega toime tulemisel kasutada lihtsamaid rahunemist soodustavaid tegevusi.	Laps suudab oma emotsioone kirjeldada ning tugevaid emotsioone, nt rõõmu, viha, sobival viisil väljendada. Laps oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele. Laps saab hakkama enesekohaste oskustega (riietumine, söömine, lihtsamad koristusvõtted).

Tartu Maarjamõisa Lasteaia õppekava

		Laps nuuskab iseseisvalt nina.		
Eneseregulatsiooni oskused	3-4a	4-5a	5-6a	6-7a
	Väljendab oma emotsioone füüsiliselt (nt nutt, kallistamine). Osaleb täiskasvanu toel mängudes ja igapäevategevustes. Järgib lihtsamaid juhiseid täiskasvanu suunamisel ja keskendub lühiajaliselt alustatud tegevusele. Saab aru lihtsamatest käitumisreeglitest ning püüab neid täiskasvanu toel igapäevategevustes	Kirjeldab lihtsamaid emotsioone täiskasvanu toel (nt olen rõõmus, olen kurb). Algatab mõningaid mängu ja tegevusi täiskasvanu suunamisel. Lahendab ülesandeid ja teeb koostööd kaaslasega, vajades täiskasvanu juhendamist. Oskab tuttavas keskkonnas	Suudab emotsioone kirjeldada – mis teeb kurvaks või õnnelikuks – ja õpib mõistma ka keerukamaid tundeid (nt uhkus, häbi jm). Kavandab mängu ja igapäevategevusi ning viib alustatud enamasti lõpuni, kuid võib vajada täiskasvanu abi. Tegutseb iseseisvalt ja grupis eesmärgipäraselt, suutes keskenduda ja pingutada ülesannete täitmisel,	Suudab oma emotsioone kirjeldada ning sobival viisil väljendada. Kavandab, algatab ja korraldab mängu ja igapäevategevusi ning viib alustatud tegevused lõpuni. Suudab pingutust nõudva tööülesande kallal iseseisvalt ja grupis sihipäraselt tegutseda. Oskab erinevates olukordades sobival käituda ning muudab oma käitumist vastavalt

Tartu Maarjamõisa Lasteaia õppekava

	järgida. Osaleb täiskasvanu suunamisel rahunemist soodustavates tegevustes. Saab hakkama lihtsamate eneseteenindamise toimingutega (riietumine, söömine, tualeti kasutamine) ja tööharjumustega (lehtede riisumine, mänguasjade koristamine).	sobivalt käituda ning teab, mida tohib, mida mitte. Õpib täiskasvanu toel vaimset tasakaalu ja rahunemist soodustavaid tegevusi. On omandanud esmased eneseteenindamise ja tööharjumused, võib vajada täiskasvanu tuge.	vajadusel täiskasvanu toel. Oskab avalikus ruumis (nt teater, kontsert, liiklus) sobivalt käituda ja lähtuda kokkulepitud reeglitest. Oskab vajadusel iseseisvalt kasutada lihtsamaid vaimset tasakaalu ja rahunemist soodustavaid tegevusi. Saab hakkama eneseteenindamisega ja on omandanud enesekohased tööharjumused (isiklike asjade hoidmine, vahendite heaperemehelik kasutamine).	tagasisidele. Oskab vajadusel kasutada vaimset tasakaalu ja rahunemist soodustavaid tegevusi. Saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused.
--	--	--	--	--

6. VALDKONDADE EELDATAVAD OSKUSED VANUSETI

Mina ja keskkond

3 – 4a	4 – 5a	5 – 6a	6 – 7a
Laps teab oma nime ja ütleb oma vanuse aastates või näitab seda sõrmedel. Laps teab oma sugu. Laps tunneb põhilisi kehaosi ja oskab neile osutada ja nimetada Laps nimetab pereliikmeid ja nende nimesid Laps oskab nimetada lihtsamaid pereliikmete koduseid toimetusi. Laps oskab eristada kodu ja lasteaeda. Laps teab oma rühmakaaslaste ja õpetajate nimesid Laps tunneb ära Eesti lipu värvid. Laps teab eesti rahvussümboolikat.	Laps oskab öelda oma ees – ja perekonnanime, vanuse, soo. Laps tunneb kehaosi, teab nende ülesannet. Laps mõistab, et mõned kehaosad on privaatset. Laps oskab nimetada aastaaegu ja iseloomustada ja võrrelda aastaaegu. Laps nimetab ilmastikunähtusi ja kirjeldab neid. Laps oskab nimetada tuttavaid loomi ja linde, kirjeldada nende välimust ja öelda, kus nad elavad. Laps teab putukaid ja nende elupaika. Laps oskab nimetada oma kodukoha olulisemat veekogu (meri, jõgi, järv).	Laps tutvustab ennast, öeldes oma nime ja vanuse, sünnikuupäeva. Laps kirjeldab oma iseloomu ja räägib oma huvidest. Laps oskab eristada lasteaeda ja kodu Laps kirjeldab oma kodu: eramu, korter, talumaja vm, selle omapära: maja/korteri osad ja nende otstarve, ruumid ja nende sisustus. Laps teab mõningaid lasteaiatöötajaid ja nende tegevusi. Laps oskab nimetada erinevaid ruume lasteaias ning teab nende otstarvet.	Laps tutvustab ja kirjeldab iseennast, enda omadusi, huvisid jms. Laps oskab nimetada kehaosi ja teab nende vajalikkust. Laps mõistab privaatsete kehaosade tähendust (keha ja isiklik ruum). Laps järgib isikliku hügieeni nõudeid, sealhulgas hammaste hoidmist ja hooldamist ning oskab seda selgitada. Laps mõistab une, puhkuse ja liikumise tähtsust tervisele.

Tartu Maarjamõisa Lasteaia õppekava

Laps teab, kas ta elab linnas või maal. Laps oskab nimetada erinevaid ilmastikunähtusi (sajab lund, vihma; päike paistab). Laps oskab nimetada kõikidele aastaegadele iseloomulikke nähtusi. Laps nimetab küsimuse korral pühadega (jõulud, lihavõtted, sünnipäev) seotud tegevusi. Laps oskab küsimise korral nimetada tuttavat looma ja lindu. Laps eristab kodu – ja metsloomi. Laps teab, et inimene saab talvel loomi ja linde aidata. Laps oskab nimetada tuttavaid lilli, puid. Laps teab, et loodusesse ei tohi prügi visata. Teab, kuhu prügi panna. Laps teab valgusfoori ja selle tulede tähendust (punane, kollane, roheline).	Laps oskab nimetada tuntumaid seeni, marju, aedvilju ja lilli ning kirjeldada neid, mis kasvavad kodukoha metsas. Laps teab, et inimene saab talvel loomi ja linde aidata. Laps teab, et taimed ja loomad vajavad kasvamiseks vett ja valgust. Laps oskab hoida enda ümber puhtust looduses, kodu ümbruses jm. Laps oskab eraldada paberit muudest jäätmetest Laps nimetab linnu, looma ja inimese kehaosi. Laps oskab nimetada toiduaineid, mida tuleks süüa iga päev. Laps nimetab tervist hoidvaid ja kahjustavaid tegevusi. Laps teab valgusfoori tulede süttimise järjekorda ning nende tähendust.	Laps kirjeldab tuntumaid elukutseid ja nende vajalikke töövahendeid. Laps teab oma rahvust ja keelt ning riigi tähtsamaid sümboleid (lipp, lill, puu, loom, lind, kivi). Laps oskab nimetada sündmusi, mille puhul heisatakse riigilipp. Laps oskab kirjeldada tuntumaid pühasid (jõulud, lihavõtted, vabariigi aastapäev, emadepäev, isadepäev) ja rahvakombeid (vastlad, mardipäev, kadripäev) ning nendega seotud tegevusi lasteaias ja kodus. Laps teab oma kodulinna ning selle tähtsamaid paiku ja ehitisi. Laps teab meie naaberriike (Läti, Soome, Venemaa).	Laps kirjeldab oma kodu, perekonda ja peretraditsioone. Laps teab kodust aadressi ja vanemate telefoninumbrit. Laps nimetab erinevaid ameteid, töövahendeid ja ametite nende vajalikkust. Laps nimetab teenindusasutusi ja mõistab nende vajalikkust igapäevaelus. Laps mõistab töö ja vastutuse tähtsust. Laps nimetab lasteaia töötajaid ja kirjeldab nende tegevusi. Laps nimetab Eesti riiklikke sümboleid (lipp, hümn, vapp, lind, lill, kala, loom), tähtsamaid isikuid
--	--	--	--

Tartu Maarjamõisa Lasteaia õppekava

Laps teab mõisteid sõidutee, kõnnitee ja ülekäigurada (sebra). Laps oskab nimetada erinevaid sõidukeid (sh operatiivsõidukid). Laps teab, et helkur on vajalik Laps nimetab mõningaid toiduaineid, nende maitset. Laps nimetab mõningaid tervisele kasulikke ja kahjulikke tegevusi ja toiduaineid. Laps nimetab kodus kasutatavaid kodumasinaid (külmkapp, pesumasin, pliit, triikraud, televiisor, arvuti) ning eu neid kasutatakse täiskasvanu juuresolekul ja juhendamisel.	Laps teab, kuidas sõiduteed ületada. Laps teab lapse jaoks oluliste liiklusmärkide tähendusi (ülekäigurada). Laps teab turvavöö ja turvatooli vajalikkust sõidukis. Laps teab liiklusvahendite erinevusi ning eriotstarbeliste sõidukite ülesandeid ja tähtsust. Laps kirjeldab mõningaid kodumasinaid ning elektroonikaseadmeid ja teab nende otstarvet. Laps teab, et kodumasinad võivad olla ohtlikud. Laps nimetab hammaste tervise jaoks vajalikke tegevusi ja teab, kuidas hambaid hoida. Laps kirjeldab oma kodu, perekonda ja pereliikmete koduseid tegemisi. Laps teab, mis tööd tema vanemad teevad.	Laps oskab nimetada ja kirjeldada aias ja metsas kasvavaid taimi. Laps oskab nimetada veekogusid (nt meri, järv, jõgi jm). Laps oskab kirjeldada erineva temperatuuri mõju taimedele, loomadele ja inimestele. Laps iseloomustab päeva ja öö vaheldumist ning seostab seda taimede ja loomade tegevusega. Laps mõistab, et on vaja istutada puid ja muid taimi. Laps oskab andeks paluda, andeks anda ja leppida. Laps nimetab tervist hoidvaid tegevusi (nt tervislik toitumine, piisav kehaline aktiivsus, piisav uni ja puhkus, mäng, hea tuju, meeldivad suhted jm).	(president, linnapea) ja rahvatraditsioone. Laps teab erinevaid tähtpäevi (k.a. volbripäev, vanavanemate päev...) ja riiklikke pühi ning oskab kirjeldada nendega seotud traditsioone. Laps leiab Eesti kaardilt pealinna ja kodulinna. Laps oskab nimetada teisi rahvusi ja keeli ning teab mõningaid nende kombeid ja traditsioone. Laps saab aru, et inimesed on erinevad ja neid on erinevad vajadused ning kultuuritraditsioonid. Laps teab mõningaid oma õigusi ja kohustusi. Laps märkab kaaslaste tundeid ning oskab neid lohutada, abistada, andeks anda ja leppida.
---	---	---	--

Tartu Maarjamõisa Lasteaia õppekava

	Laps teab oma kodulinna nime. Laps nimetab oma lasteaia ja rühma nime. Laps oskab nimetada erinevaid ruume lasteaias ning teab nende otstarvet. Laps oskab kirjeldada lasteaia õue ala ning seal kasutatavaid vahendeid. Laps teab oma rahvust ja keelt ning riigi tähtsamaid sümboleid (lipp, lill, puu, loom, lind). Laps oskab kirjeldada tuntumaid pühasid, rahvakombeid ja nendega seotud tegevusi, ka oma peres.	Laps selgitab, miks on vaja oma hambaid korras hoida ning kuidas seda teha. Laps nimetab kohti, tegevusi, esemeid ja aineid, mis võivad olla ohtlikud (nt trepid, rõdu, aknad, kuum toit/vedelik, lahtine tuli, ravimid, terariistad, kemikaalid, elekter, veekogud, ehitised, ujumine täiskasvanu järelevalveta; rattasõit kiivrita, võõrastega kaasa minemine jm). Laps kirjeldab kodumasinaid ja -elektroonikat ja teab nende otstarvet. Laps kirjeldab, kuidas tema kodus jäätmeid sorteeritakse. Laps oskab käituda keskkonnasäästlikult - mõistab, et joogivett on vaja kokku hoida (nt hambapesu,	Laps oskab eristada igapäevaelus tervisele kasulikku (vaheldusrikas toit, liikumine, piisav puhkus, puhas õhk) ja kahjulikku (suitsetamine, ülesöömine...). Laps nimetab ja kirjeldab tervist hoidvaid tegevusi ning mõistab nende vajalikkust. Laps julgeb keelduda (ühis)tegevus(t)est, kui osalemine on ennast ja teisi kahjustav või ohtlik. Laps teab, millised on turvalise käitumise reeglid erinevates situatsioonides ja keskkondades (nt internet), kuidas leida abi ja enda eest seista. Laps nimetab hädaabinumbri 112, teab
--	--	---	---

Tartu Maarjamõisa Lasteaia õppekava

		nõudepesu, joogiks võetud vesi jm). Laps mõistab, et elektrit on vaja kokku hoida (kustutab toast lahkudes tule). Laps kirjeldab erinevaid sõidukeid ja teab nende otstarvet. Laps oskab ületada tänavat ohutult. Laps oskab kirjeldada liiklemise ohtusid erinevates ilmastikuoludes. Laps oskab selgitada, kus ja kuidas helkurit kanda.	selle otstarvet ja oskab sinna helistada. Laps oskab kirjeldada sõbraks olemist. Laps nimetab ja kirjeldab erinevaid tundeid ning arvestab teiste emotsioonidega. Laps kirjeldab, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist. Laps kirjeldab kodumasinaid ja -elektroonikat, nende otstarvet ning teab nendega seotud ohte. Laps suhtub keskkonda hoolivalt, mõistab inimtegevuse mõju ning käitub keskkonda säästvalt. Laps oskab jäätmeid sorteerida (biojätmed,
--	--	--	--

Tartu Maarjamõisa Lasteaia õppekava

			pakend, paber, olme, taara, patareid). Laps kirjeldab võimalikke ohte kodus, veekogul, liikluses jm. Laps oskab nimetada ja kirjeldada erineva töö tegemiseks vajalikke sõidukeid (prügiauto, kraanaauto, teerull, lumesahk, põllutöömasinad jne). Laps teab, kuidas jalakäijana ohutult liigelda ning jalgrattaga lasteaia õuealal sõita. Laps kirjeldab kodukoha loodust ning selgitab lihtsamaid seoseid looduses. Laps kirjeldab loodust ja inimeste tegevusi
--	--	--	---

Tartu Maarjamõisa Lasteaia õppekava

			erinevates ajatsüklites: ööpäev, nädal, aastaring Laps selgitab, miks on valgus, temperatuur, vesi, muld ning õhk taimedele, loomadele ja inimestele tähtsad; Laps selgitab ilmastikunähtuste sõltuvust aastaegadest, öö ja päeva vaheldumisest.
--	--	--	---

Valdkonnaoskused – Matemaatika

3 – 4a	4 – 5a	5 – 6a	6 – 7a
Otsustab, kas ese kuulub või ei kuulu moodustatud hulka. Moodustab sarnaste tunnuste alusel paarid ja võrdleb neid Loendab 5 piires ja tunneb arvude rida 5ni.	Määrab esemete ühiseid tunnuseid ning rühmitab esemeid ühe või kahe tunnuse alusel Moodustab ja võrdleb esemete hulki ning kasutab mõisteid rohkem, vähem või võrdselt.	Rühmitab ja nimetab hulga erinevaid ja ühiseid tunnuseid. Võrdleb hulki kasutades mõisteid ja tutvub märkidega rohkem kui ($>$), vähem kui ($<$) ja võrdselt ($=$).	määrab esemete ühiseid tunnuseid ning rühmitab ja jaotab esemeid hulkadesse, arvestades kaht tunnust (nt kuju ja värvus);

Tartu Maarjamõisa Lasteaia õppekava

Kuulab täiskasvanu matemaatilist jutukest, mis on illustreeritud näitlike vahenditega ja püüab sellest aru saada. Mängib koos täiskasvanuga mängu, mis toetavad liitmisest ja lahutamisest aru saamist läbi praktilise kogemuse (nt klotsidest torni ehitamine, poemäng) Võrdleb kahte eset suuruse (suurem – väiksem), pikkuse (pikem – lühem), laiuse (laiem – kitsam) järgi ning kasutab lihtsaid mõisteid. Tunneb igapäevaelus ära münte ja rahatähti ning kasutab neid mängudes. Tunneb mängus mõõtmise teel ära erineva pikkusega esemed (nt pikk, lühike).	Loendab vähemalt 5 piires, tunneb arvude rida viieni ning tutvub arvude ja numbrimärkidega 10ni ja kirjutab neid näidise järgi. Seostab arvu hulga suurusega ning mõistab hulga muutumist ühe elemendi lisamise teel väikeste arvude piires Koostab koos täiskasvanuga lihtsa matemaatilise jutu kahest hulgast. Võrdleb ja järjestab 3 eset suuruse, pikkuse, laiuse ja kõrguse järgi ning kasutab vastavaid mõisteid. Teab, et rahaga saab asju osta ja mõisteid „sent” ja „euro” ning kasutab võrdlemisel mõisteid „kergem” ja „raskem”. Mõõdab täiskasvanu toel esemete pikkust nööri või muu vahendiga. Nimetab ja eristab tasapinnalisi kujundeid (ring, kolmnurk, nelinurk), kirjeldab erinevate	Loendab 12 piires, teab arvude rida 12ni, tunneb ja kirjutab numbrimärke ning nimetab antud arvule eelnevat/järgnevat arvu. Paneb kokku kahe hulga esemed ja liidab ning võtab ühest hulgast esemeid ära ja lahutab. Koostab lühikese matemaatilise jutukese kahe hulga kohta (nt „Mul oli 3 õuna, andsin 1 ära”). Järjestab kuni 5 eset suurustunnuse järgi, leiab vaadeldavast objektist silma järgi suurema - väiksema - sama suure ning kontrollib objekte kõrvutades. Seob rahasumma kogustega, oskab lihtsamat summat kokku arvutada (nt poemäng) ning tutvub mõõtühikutega (meeter, liiter, kilogramm) ja nende kasutamisevõimalustega.	võrdleb hulki, kasutades mõisteid rohkem, vähem ja võrdselt; loendab 12 piires, määrab loendamise teel esemete arvu, teab arvude 1–12 järjestust, tunneb numbrimärke ning oskab nimetada arvule eelnevat ja järgnevat arvu; liidab ja lahutab praktiliste tegevuste kaudu (esemete lisamine ja eemaldamine) ning tunneb tehte märke +, – ja =; koostab kahe esemete hulga põhjal lihtsaid matemaatilisi jutukesi; järjestab kuni viis eset suuruse järgi (pikkus, laius, kõrgus, paksus, raskus) ning võrdleb esemeid silma järgi ja kõrvutades; kasutab õigesti ajamõisteid eile, täna, homme, enne, praegu, varsti ja hiljem ning noorem-vanem; orienteerub ruumis, õuealal ja paberil, järgib juhiseid ning
--	--	---	---

Tartu Maarjamõisa Lasteaia õppekava

Eristab ringi, kolmnurka ja nelinurka ning leiab kujunditega sarnaseid esemeid lähiümbrusest Kasutab täiskasvanu toel mõisteid: <i>täna, homme, eile</i>. Kordab täiskasvanu järgi nädalapäevade nimetusi ja leiab aastaegadele iseloomulikke tunnuseid (nt piltidel, vestluses vm). Kirjeldab aastaaga, millal on tema sünnipäev (nt siis, kui lumi on maas; siis, kui puude lehed lähevad kollaseks). Märkab täiskasvanu toel kella liikumist,	nelinurkade (ruudu ja ristküliku) sarnasusi ja erinevusi. Koostab ja jätkab lihtsaid mustreid Kasutab tuttavates olukordades mõisteid: <i>täna, eile, homme, praegu, enne</i>. Nimetab täiskasvanu toel erinevaid aastaagu ning kirjeldab nenede põhitunnuseid ja nenedega seotud tegevusi, teab millisel aastaajal on tema sünnipäev. Mõistab täiskasvanu toel, et kella suur seier (üleval) näitab täistundi ja tuvastab täistunni kellaaja analoogkellal. Orienteerub ruumis ning määrab esemete ja iseenda asukohta, kasutades asukohta väljendavaid mõisteid (ees, taga, kõrval, üleval, all, sees), ning eristab vasakut ja paremat poolt;	Mõõdab esemete pikkust kokkulepitud mõõtühikuga (nt pulk, samm) ja võrdleb tulemus Tutvub ruumiliste kujunditega kera ja kuup ja märkab sarnasusi ja erinevusi tasapinnaliste kujunditega (ring, nelinurk). Loob ja jätkab mustreid, rütme ning märkab neid ümbritsevas keskkonnas (nt põrandaplaadid on kollane-roheline-kollane-roheline, jalajäljed lumel). Teab, kasutab ja eristab mõisteid: <i>eile, täna, homme, enne, praegu, varem – hiljem, noorem – vanem</i>. Teab aastaegade ja nädalapäevade järjestust ning seostab kuid aastaagadega.	määrab esemete asukohta teiste esemete suhtes (all, peal, kohal, keskel, äärel, vasakul, paremal); määrab kellaaga täistundides; nimetab nädalapäevi, kuid ja aastaagu õiges järjestuses; teab oma sünnikuud ja -päeva; tunneb enamkasutatavaid raha- ja mõõtühikuid (euro, sent, meeter, liiter, kilogramm) ning teab nende kasutamist igapäevaelus; mõõdab esemete pikkust, laiust ja kõrgust kokkulepitud mõõtühikutega (nt samm, pulk, nöör); tunneb ja kirjeldab tasapinnalisi ja ruumilisi kujundeid (ring, kolmnurk, nelinurk, kera, kuup), rühmitab kujundeid ning kasutab neid mustrite ja piltide koostamisel; märkab ümbritsevas keskkonnas mustreid, rütme
--	--	---	---

Tartu Maarjamõisa Lasteaia õppekava

seostab teatud tegevusi kindla kellaajaga. Kasutab täiskasvanu toel lihtsaid ruumilisi mõisteid: peal, all, ees, taga igapäevastes mängudes ja tegevustes.		Nimetab oma sünnipäeva ja kuud, kasutades vajadusel abivahendeid (nt sünnipäevapuu, kalender). Tuvastab kellal täistundi (analoog- ja digitaalkellal) ja nimetab seda õigesti. Määrab eseme (nt robotika vahendi) asukohta teise eseme suhtes ruumis, õuealal (nt GPS kunst) ja paberil kasutades mõisteid all, peal, kohal, keskel, äärel, vasakul, paremal.	ja kordusi ning oskab neid jätkata ja ise luua.
---	--	--	--

Valdkonnaoskused – Keel ja Kõne

Kuni 3a	3 – 4a	4 – 5a	5 – 6a	6 – 7a
Suhtlemine ja kuulamine reageerib oma nimele ja lihtsatele korraldustele; kasutab suhtlemisel üksiksõnu ja lihtsaid fraase;	Suhtlemine ja kuulamine suhtleb aktiivselt eakaaslastega mängus; küsib küsimusi (mis? kus? miks?); kuulab lühikesi jutte ja saab aru nende sisust;	Suhtlemine ja kuulamine algatab ja jätkab vestlust; järgib suhtlusreegleid (kuulab, ei sega vahele); mõistab pikemaid tekste ja juhiseid;	Suhtlemine ja kuulamine kuulab tähelepanelikult ja reageerib sisukalt; arvestab vestluspartneriga; oskab esitada täpsustavaid küsimusi;	Suhtlemine ja kuulamine suhtleb enesekindlalt erinevates olukordades; arvestab suhtluspartneri olukorda; mõistab kuulatud teksti ja detaile;

Tartu Maarjamõisa Lasteaia õppekava

väljendab oma soove ja vajadusi (nt „tahan juua“, „anna pall“); kuulab täiskasvanu kõnet ja püüab seda matkida; osaleb lihtsates suhtlussituatsioonides. Jutustamine ja eneseväljendus kommenteerib oma tegevust üksikute sõnade või lühifraasidega; nimetab tuttavaid esemeid ja inimesi; vastab lihtsatele küsimustele (kes? mis?). Sõnavara kasutab igapäevaseid sõnu (esemed, loomad, tegevused); kasutab lihtsaid omadussõnu (suur, väike, hea); mõistab rohkem sõnu, kui ise aktiivselt kasutab.	järgib lihtsamaid juhiseid. Jutustamine ja eneseväljendus kirjeldab oma tegevust 2–3 lausega; jutustab pildi või kogemuse põhjal; räägib lihtsatest sündmustest oma elus; vastab küsimustele lausetega. Sõnavara kasutab rohkem tegusõnu ja omadussõnu; mõistab ja kasutab lihtsamaid üldmõisteid (nt loomad, mänguasjad); laiendab aktiivselt sõnavara.	oskab esitada küsimusi ja arvamusi. Jutustamine ja eneseväljendus jutustab sündmustest 3–5 lausega; kirjeldab nähtut ja kogetut; väljendab oma tundeid ja arvamusi; jutustab pildiseeria järgi. Sõnavara kasutab vastandsõnu (nt pikk–lühike); kasutab ajamõisteid (hommik, päev, õhtu); kasutab iseloomuomadusi (kaval, sõbralik); loob uusi sõnu (nt „õunanuga“).	järgib keerukamaid juhiseid Jutustamine ja eneseväljendus jutustab loogiliselt seotud lausetega; annab edasi kuuldud loo sisu; kirjeldab sündmuste järjekorda; väljendab põhjuseid ja seoseid. Sõnavara kasutab mitmekesist ja täpset sõnavara; grupeerib mõisteid (nt lilled, tööriistad); kasutab ajamäärsõnu (eile, täna, homme).	reageerib sobival. Jutustamine eneseväljendus jutustab sidusalt loogiliselt; annab edasi põhisisu olulised detailid; väljendab oma tundeid arvamusi; kasutab mitmekesist väljendusviisi. Sõnavara kasutab rikkalikku ja täpset sõnavara; mõistab abstraktsemaid mõisteid; moodustab vajadusel uusi sõnu. Grammatika
---	---	--	---	--

Tartu Maarjamõisa Lasteaia õppekava

Grammatika kasutab lihtsaid lausekonstruktsioone; kasutab peamiselt ainsuse vorme; kasutab tegusõnu olevikus. Hääldus hääldab enamikke lihtsaid häälikuid; võib esineda häälduslihtsustusi; kordab järele lihtsaid sõnu ja lühikesi salme. Lugemine ja kirjutamine tunneb huvi pildiraamatute vastu; vaatab pilte ja kommenteerib neid; osutab piltidele täiskasvanu küsimisel; matkib kirjutamist (kritseldamine).	Grammatika kasutab 3–5-sõnalisi lauseid; kasutab lihtminevikku (nt „mängisin“); hakkab kasutama mitmuse vorme. Hääldus hääldab enamikku häälikuid õigesti; võib esineda raskusi keerulisemate häälikutega (nt r); kordab luuletusi ja liisusalme. Lugemine ja kirjutamine tunneb üksikuid tähti; tunneb ära hääliku sõna alguses; püüab matkida kirjutamist; osaleb kirja eelharjutustes.	Grammatika kasutab põimlauseid; kasutab omadussõna võrdlusastmeid; kasutab mitmuse vorme; kasutab tingivat kõneviisi. Hääldus hääldab õigesti kõiki emakeele häälikuid; hääldab 3–4-silbilisi sõnu. Lugemine ja kirjutamine tunneb mitmeid tähti; kirjutab oma nime; jätkab mustreid kirja eelharjutustes; tunneb huvi lugemise vastu.	Grammatika kasutab erinevaid käändeid (sh saav ja rajav); kasutab kesksõnu (nt söönud, tehtud); kasutab umbisikulist tegumoodi; moodustab keerukamaid lauseid. Hääldus määrab hääliku asukoha sõnas (algus, kesk, lõpp); häälib lihtsamaid sõnu; eristab häälikuid kuulmise teel. Lugemine ja kirjutamine tunneb enamikku tähti; loeb lihtsamaid sõnu;	kasutab aktiivseid liitlauseid; kasutab kõiki käände-pöörde vorme; kasutab korrektselt lauseehitust. Hääldus hääldab õigesti kõiki häälikuid; räägib selgelt arusaadavalt. Lugemine tunneb kõiki tähti; veerib ja loeb 1–2-silbilisi sõnu; tunneb ära tuttavaid sõnu; mõistab lihtsat teksti. Kirjutamine kirjutab joonistähtedega lihtsamaid sõnu;
---	---	--	--	--

Tartu Maarjamõisa Lasteaia õppekava

				järgib kirjutamise suund reegleid; kirjutab oma nime õiges
--	--	--	--	--

Valdkonnaoskused – Kunst

3 – 4a	4 – 5a	5 – 6a	6 – 7a
Tunneb ümaraid ja piklikke vorme ja oskab neid ühendada. Tükeldab savitüki või plastiliini. Muudab kuju muljudes, venitades, tükeldades. Liidab tükikesi omavahel. Vajutab plastiliini/savi sõrmede ja pihkudega kettaks.	Loob detaile liites lihtsamaid vorme. Venitab voolimismassist välja suuremaid osi. Muudab voolimispulgaga ühendavate vormide pinda karedaks. Keerab piklikke vorme spiraaliks. Loob ümarvorme liites kujundeid. Annab esemetele iseloomuliku kuju.	Loob voolimispulgaga erinevaid pindu. Voolib ümarvormidest õõnesvorme. Loob pildi fantaasia järgi. Joonistab natuuri järgi. Valib maalimiseks sobiva värvitooni. Valib meisterdamiseks sobivad vahendid	Leiab ümbritseva vaatlemisel erinevaid detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid. Kujutab ümbritsevat vabalt valitud viisil. Väljendab joonistades, maalides, voolides ja meisterdades meeleolusid ja fantaasiaid. Kasutab kunstitöö loomiseks erinevaid vahendeid.

Tartu Maarjamõisa Lasteaia õppekava

Tõmbab kaarjaid jooni ja ümarvorme. Katab väikese piiratud pinna. Tunneb täppe ja triipe. Tunneb värve: punane, sinine, roheline, kollane. Kortsutab pehmet paberit. Rebib paberist ribasid. Meisterdab looduslikust materjalist. Õpib materjale sensoorselt tundma.	Oskab luua lihtsate vorme (lillele vars) pintsli vajutustega. Oskab luua uusi toone. Meisterdab looduslikust materjalist. Lõikab, rebib ja kortsutab paberit. Lõikab kääridega ribasid. Ühendab esemed liimiga. Joonistab ümaraid ja kandilisi kujundeid ja erinevaid tegevusi.	Ühendab esemed liimiga. Punub, põimib, sõlmib paelu, lõngu jms. Voldib paberist esemeid. Kaunistab esemeid erinevate pintsli tehnikatega. Kasutab kunstiteoste loomiseks looduslikke materjale. Lõikab kääridega kujundeid. Püsib värvides piirjoontes. Toob esile esemete ja nähtuste iseloomulike tunnuseid. Tõmbab horisontaal- ja vertikaaljooni. Voldib pooleks ja neljaks.	Kujutab inimesi neile iseloomulike tunnuste kaudu. Keskendub alustatud tegevusele ja loob oma kunstitöö. Loob esemeid erinevaid tehnikaid ja materjale kasutades. Räägib nende otstarbest. Koostab ise või valib tööst lähtuvalt sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks. Kirjeldab kunstiteoseid, nende värve ja meeleolu. Eristab peamisi kunstiliike (maalikunst, skulptuur, keraamika).
--	--	--	---

Valdkonnaoskused – Liikumine

Tartu Maarjamõisa Lasteaia õppekava

3 – 4a	4 – 5a	5 – 6a	6 – 7a
Säilitab liikumisel tasakaalu. teeb harjutusi ettenäitamise ja juhendamise järgi ühises tempos õpetaja ja kaaslastega. Sooritab põhiliikumisi. Könnib trepist üles ja alla. Könnib paaris. könnib tasakaalupingil. Teeb koordinatsiooni, tasakaalu ja osavust arendavaid harjutusi. Kasutab sihipäraselt abivahendeid.	Mängib 2-4 reeglita liikumismänge. sooritab juhendamisel kuni neljast harjutusest koosnevat kombinatsiooni. Sooritab staatilist tasakaalu nõudvaid harjutusi. Mängib kollektiivseid võistlusi. Osaleb jõukohastes teatevõistlustes. Oskab liikumises kasutada ees ja külgaloppi ja hüpakas	Käsitseb väikevahendeid aktiivses tegevuses. Ronib varbseinal. Valitseb harjutusi tehes oma liigutusi ja kehahoidu. Säilitab dünaamilistes harjutustes tasakaalu. Püüab, viskab, põrgatab palli. Hüppab kaugust hoojooksult ja paigalt. Teab ja tunneb mõisteid (kõhuli lamang, jalad harkis)	Keskendub sihipäraseks kehaliseks tegevuseks. Peab liikumisel ja mängimisel kinni üldistest ohutusreeglitest, valides sobivad paigad ja vahendid. Sooritab põhiliikumisi pingevabalt, nii et liigutused on koordineeritud, rütmilised sooritab painduvust, kiirust, vastupidavust ja jõudu arendavaid harjutusi; Säilitab tasakaalu paigal olles ja liikumisel. Kasutab harjutuste sooritamisel mõlemat kätt, täpsust nõudvas tegevuses kasutab domineerivat kätt. matkib täiskasvanut harjutuste sooritamisel.

Tartu Maarjamõisa Lasteaia õppekava

			Sooritab üheaegselt kaaslasega rütmiliikumisi; Liigub vastavalt enda tekitatud rütmile ühtlase ja vahelduva tempoga. Kasutab liikumisel erinevaid vahendeid (lindid, rätikud, rõngad, suusad, kalgud jne). Mängib sportlike elementidega mängu (korvpall, jalgpall jne). Peab kinni kokkulepitud mängureeglitest. Nimetab erinevaid spordialasid ja Eesti tuntumaid sportlasi.
--	--	--	---

Valdkonnaoskused – Muusika

3 – 4a	4 – 5a	5 – 6a	6 – 7a
Kuulab ja jälgib õpetaja laulu. sooritab koos õpetajaga lihtsaid liikumisi vastavalt laulu tekstile. Plaksutab rütmi kuulnud muusikale Püüab õpetajaga kaasa laulda. reageerib emotsionaalselt muusika iseloomule Oskab kasutada löökpille. liigub ringis üksi, paaris	Laulab rühmaga samas tempos. Väljendab muusika meeleolu liikumise kaudu. Tantsib, kasutades eakohaseid tantsuelemente: põlvetoetõõnd, liikumine hanereas ja ringis. osaleb laulumängudes.	Laulab loomuliku häälega, vaba hingamisega. Eristab kuulmise järgi laulu ja pillimängu. Liigub vastavalt muusika meeleolule. Esitab laule rühmaga samas tempos. Mängib tamburiini, kõlatoru, kastanjette.	Laulab ilmekalt loomuliku häälega ja vaba hingamisega. Laulab eakohaseid rahva- ja lastelaule nii rühmas/ /ansamblis kui ka üksi. Suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuulatud muusikat iseloomus- tada. Eristab kuulmise järgi laulu ja pillimängu. Eristab tämbri ja kõla järgi õpitud pille. Mängib eakohastel rütmi- ja meloodiapillidel õpitud lauludele ja instrumentaalpaladele lihtsaid kaasmänge.

Tartu Maarjamõisa Lasteaia õppekava

			Mängib lastepillidel ja oskab mängida ka pilliansambelis. Liigub vastavalt muusika meeleolule. Väljendab ennast loovalt muusikalis-rütmilise liikumise kaudu.
--	--	--	--

7. LAPSE ARENGU HINDAMINE JA TOETAMINE

- lapse arengu hindamine toimub igapäevases õppe- ja kasvatustegevuses.
 - lapse arengu jälgimise tulemused fikseerib õpetaja õppeaasta jooksul eliisis lapse arengukaardile.
 - lapse arengu analüüsimisel lähtutakse lapse individuaalsest arengust ja lasteaia õppekavas toodud lapse ealise arengu eeldatavatest pädevustest.
-
- Lapse arengu hindamise aluseks on eeldatavad üldoskused ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade tulemused;

- lapse arengut kirjeldatakse lapsest lähtuvalt.
 - lapse arengu kirjeldamisel, analüüsimisel ja hindamisel peetakse silmas lapse arengut tervikuna.
 - hindamise meetodite valikul lähtutakse lapse individuaalsetest vajadustest ja arengutasemest.
 - laste arengu hindamisprotsessi kaasatakse lapsevanemad.
 - vaatlusi teostatakse igapäeva toimingutes, vabamängus kui ka õpetaja poolt suunatud tegevustes.
- lapse arengu analüüsimisel kasutatakse vaatlusmeetodit ja laste tööde analüüsi ning lisaks teisi meetodeid õpetajate valikul.
- mänguoskuse arengu analüüsimisel ja hindamisel vaadeldakse lapse mängu (vanuseline vaatlusleht) arengu kirjeldamisel, analüüsimisel ja hindamisel peetakse silmas lapse arengut tervikuna.
 - lapse arengu hindamiseks ja toetamiseks viivad õpetajad vähemalt korra õppeaastas lastevanematega läbi arenguveestluse ning annavad lapsevanemale tagasisidet lapse arengust ja õppimisest ning selgitavad lapsevanemate ootused lapse arengule.

Lastehoius lapsehoidja või õpetaja ja lasteaia õpetaja koostab vähemalt üks kord õppeaastas lapse arengust kirjaliku kokkuvõtte ning vajadusel viib lapse arengu toetamiseks vanemaga läbi arenguveestluse, kus:

- annab vanemale tagasisidet lapse arengust ja õppimise tulemustest;
- vanem esitab seisukohti ja ootusi lapse arengu suhtes;
- lepatakse kokku mõlema osapoole edasised tegevused lapse arengu toetamiseks.
- arenguveestluse tulemused dokumenteeritakse.

Lapse arengumapp (kasvumapp)

Koostatakse täiskasvanu poolt ning kasutatakse lapse lasteaia viibimise perioodil.

Lapse arengumapi koostamise põhimõtted:

- informatsiooni kogumine lapse kohta;
- aitab märgata lapse eripärasid, tugevusi ja arendamist vajavaid valdkondi;
- on planeerimise ja hindamise vahend;
- on arenguestluse aluseks lapsevanemaga.

Lapse arengumapp sisaldab:

- lapse temaatiline kunstitöö (vähemalt 2 tk).
- tähelepanekuid lapse tegevuse kohta (vaatlused, küsitlused).
- hetke vaatlusleht erilisele lapsele.
- kasutusel olev individuaalse töö leht.
- koolimineva lapse koolivalmiduse hindamise uuring.
- lapsevanemaga läbiviidud arenguestluse küsimustiku tulemused ja kokkuvõtte.

Koolivalmiduskaart

Koolivalmiduskaart on dokument, mis annab ülevaate lapse arengust, tugevustest ja arendamist vajavatest valdkondadest ning hindab tema valmisolekut kooliks. See on aluseks lapsevanemale tagasiside andmisel ja arenguestluse läbiviimisel. Kaardi koostavad õpetajad vajadusel koos tugispetsialistidega hiljemalt 31. märtsiks. Lapsevanem saab koolivalmiduskaardiga tutvuda Eliisi keskkonnas ning lasteaia kinnituse järel edastatakse see EHISE kaudu koolile.

8. TOEVAJADUSEGA LAPSE ARENGU TOETAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS

Toevajadusega lapse arengu toetamise põhimõtted

Lasteaed lähtub iga lapse arengupotentsiaalset, tugevustest ja individuaalsetest vajadustest. Lapse arengut toetatakse kaasava hariduse põhimõtetest lähtudes koostöös lapsevanema, rühmameeskonna ja tugispetsialistidega.

Lapse arengu toetamisel lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

- lapse arenguliste eripärade ja toevajaduse võimalikult varajane märkamine;
- lapse tugevuste, huvide ja arenguvajaduste arvestamine õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel;
- toe rakendamine võimalikult varakult ja lapse vajadustest lähtuvalt;
- õppe- ja kasvukeskkonna kohandamine vastavalt lapse arengulistele eripäradele;
- lapse aktiivse osaluse toetamine rühma igapäevaelus;
- koostöö lapsevanemate, tugispetsialistide ja vajadusel teiste võrgustiku partneritega;
- lapse arengu järjepidev jälgimine ja toetamise tulemuslikkuse hindamine.

Toe kavandamisel ja rakendamisel arvestatakse lapse arengutaseme, igapäevase toimetuleku, tugevuste ning osalemisvõimalustega õppe- ja kasvatustegevuses.

Lasteaed toetab lapsi, kelle arengut mõjutavad muu hulgas:

- andekus;
- erinev keeleline ja kultuuriline taust;
- kõne-, keele- või kommunikatsiooniraskused;
- õpiraskused;
- käitumis- ja sotsiaal-emotsionaalse arengu raskused;

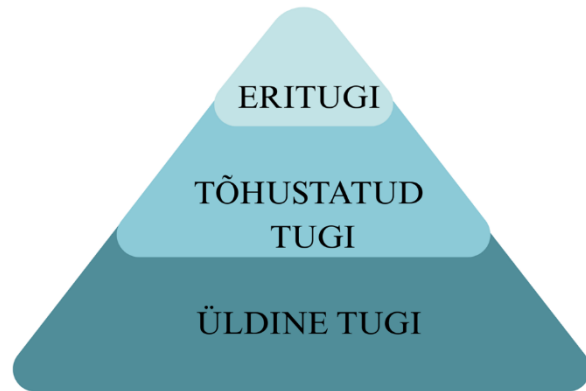
- tervises seisundist, puudest või muudest arengulistest eripäradest tulenevad vajadused.

Lapse toetamise meeskonda kuuluvad vastavalt lapse vajadustele:

- rühmaõpetajad ja abiõpetajad;
- muusika- ja liikumisõpetajad;
- logopeedid;
- eripedagoogid;
- tüflopädid;
- tugiteenuste koordinaatorid (TUKO);
- tugiisik;
- juhtkonna esindaja;
- lapsevanem või seaduslik esindaja.

8.2. Toe liigid ja rakendamine

Lasteaed rakendab kolmetasandilist tugisüsteemi: üldtugi, tõhustatud tugi ja eritugi.

Joonis. Kolmetasandiline tugisüsteem (allikas: Alushariduse RÕK juhendmaterjalid, 2025, ptk 5.2)

Üldtugi on lapse arengu toetamise tavapärane osa ning seda rakendatakse kõigile lastele igapäevases õppe- ja kasvatustegevuses.

Tõhustatud tuge ja erituge rakendatakse lapse individuaalsest vajadusest lähtudes ning vajadusel koolivälise nõustamismeeskonna soovitude alusel.

Üldtugi

Üldtoe rakendamisel toimub lapse arengu toetamine tavapärasel rühmakeskkonnas.

Lapse toetamise protsess hõlmab järgmisi etappe:

Tartu Maarjamõisa Lasteaia õppekava

1. HINDAMINE. Lapse arengut hindavad igapäevaselt rühmas õpetaja, assistent, abiõpetajaõpetaja, muusika- ja liikumisõpetaja. Igal sügisel korraldatakse rühma ümarlaud, kus õpetajad toovad välja oma märkamised. Ümarlaua järgselt vaatlevad tugispetsialistid lapsi rühmas ning vajadusel teevad eraldi arengu hindamised.
2. PLANEERIMINE. Meeskond (TUKO, eripedagoog, logopeed, rühmaõpetajad, muusika- ja liikumisõpetaja, juhtkond) lapse ümber planeerib üheskoos edasise tegevuskava (rühmasisesed sekkumismeetodid, sh IAK koostamise vajadus, tugispetsialistide teenused) Vaadatakse üle majasisesed ressursid ning vajadusel kaasatakse lasteaiaväline asutus (Rajaleidja, Hariduse Tugiteenuste Keskus, TÜ Kliinikum, rehabilitatsiooniasutused jms). Lapse arengu toetamise planeerimisse on kaasatud ka lapsevanemad.
3. RAKENDAMINE, TEENUSTEGA SIDUMINE. Rakendamist viivad rühmas läbi rühmaõpetajad, liikumis- ja muusikaõpetaja (nii grupis kui ka vajadusel individuaalselt), vastavalt tegevusplaanile rakendavad teenuseid logopeed ja eripedagoog. Koostöös koduga viiakse toe rakendamist läbi paralleelselt nii lasteaias kui ka kodus.
4. RAKENDAMISE JÄLGIMINE. Vahehindamine lapse arenduseesmärkide sobivuse ja täituvuse osas tehakse jooksvalt kogu õppeaasta vältel. Rakendamist ja selle jälgimist koordineerib TUKO. Vajadusel kutsutakse uuesti meeskond kokku, et püstitada uued arenduseesmärgid.
5. HINDAMINE JA LÕPETAMINE. Perioodi lõpuks (tavaliselt õppeaasta lõpp) tehakse kokkuvõtte koos lapsevanemaga arenguvestlusel, kus hinnatakse sekkumise kasulikkust ning otsustatakse edaspidise sekkumise vajaduse üle.

Joonis. Tartu Maarjamõisa lasteaia „Päike“ - toe rakendamise skeem Tartu Maarjamõisa lasteaias

Andeka lapse toetamine

Andekaks peetakse last, kelle areng, õpivõime, loovus, huvid või teadmised mõnes valdkonnas ületavad eakaaslaste tavapärast arengutaset ning kes vajab oma arengupotentsiaali rakendamiseks täiendavaid õppimisvõimalusi.

Andeka lapse toetamise eesmärk on märgata ja arendada lapse tugevusi ning luua tingimused tema võimete mitmekülgsaks arenguks.

Andeka lapse toetamisel lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

- lapse tugevuste, huvide ja arengupotentsiaali varajane märkamine;
- lapse individuaalse arengutempo ja õppimisviisi arvestamine;
- õppimise rikastamine lapse huvidest lähtuvate tegevuste kaudu;
- võimaluste loomine uurimiseks, katsetamiseks, probleemide lahendamiseks ja loovaks eneseväljenduseks;
- lapse algatusvõime, iseseisvuse ja koostööoskuste toetamine;
- koostöö lapsevanematega lapse tugevuste ja arenguvõimaluste toetamisel.

Andeka lapse toetamiseks võib:

- pakkuda diferentseeritud ja eakohasest keerukamaid õpiülesandeid;
- võimaldada osalemist väikese grupi või individuaalsetes tegevustes;
- kasutada projektõpet, uurimuslikku õpet ja avastusõpet;
- pakkuda täiendavaid võimalusi lapse huvivaldkondade süvendatud käsitlemiseks;
- kaasata last lasteaiaülestesse projektidesse, sündmustesse ja huviringidesse;
- teha koostööd erinevate spetsialistide ja koostööpartneritega lapse arengupotentsiaali toetamiseks.

Lapse arengut ja rakendatud toetavate meetmete tulemuslikkust jälgitakse regulaarselt. Vajadusel kavandatakse koostöös lapsevanemate ning tugispetsialistidega täiendavad arendustegevused.

8.2.2. Tõhustatud tugi

Tõhustatud tuge rakendatakse lapsele, kes vajab lisaks üldtoele järjepidevaid kohandusi õppe- ja kasvatustegevuses, õpikeskkonnas või spetsialistide regulaarset tuge.

Tõhustatud toe rakendamisel:

- kohandatakse õppe- ja kasvatustegevust vastavalt lapse arenguvajadustele;
- kasutatakse paindlikult individuaalset õpet, väikese grupi tegevusi ja allrühmatööd;
- vajadusel koostatakse individuaalne arenduskava;
- kaasatakse regulaarselt tugispetsialiste;
- hinnatakse toetamise tulemuslikkust koostöös lapsevanemaga.

Eritugi

Erituge rakendatakse lapsele, kelle areng ja osalemine õppe- ja kasvatustegevuses vajavad ulatuslikke ning järjepidevaid kohandusi.

Eritoe rakendamisel:

- kohandatakse õpikeskkonda, õppesisu, metoodikaid ja töökorraldust vastavalt lapse vajadustele;
- kasutatakse individuaalseid või väikese grupi tegevusi;
- rakendatakse vajadusel alternatiiv- ja augmentatiivkommunikatsiooni vahendeid;
- lapse arengut toetavad regulaarselt tugispetsialistid;

- lapse arengu toetamine toimub koostöös pere ja võrgustikuga.

Väiksema laste arvuga rühmad

Lasteaias tegutsevad vajaduspõhiselt väiksema laste arvuga rühmad, mille eesmärk on pakkuda lastele nende arenguvajadustele vastavat õpi- ja kasvukeskkonda.

8.3.1. Kuni 12 lapsega rühm

Kuni 12 lapsega rühmas toetatakse lapsi, kes vajavad kõne- ja keelearengu arengu toetamiseks tavapärasest enam kohandusi ja spetsialistide tuge.

Rühma töökorralduse eripärad:

- õppe- ja kasvatustegevuse keskmes on kõne ja keele areng;
- õpikeskkonda kohandatakse lapse kommunikatsiooni-, kõne- ja keelearengu toetamiseks;
- kasutatakse lapse arengutasemele vastavaid metoodilisi võtteid ning õppematerjale;
- tegevusi viiakse läbi grupis, allrühmades ja vajadusel individuaalselt;
- vajadusel koostatakse lapsele individuaalne arenduskava;
- lapse arengut toetavad igapäevaselt rühmameeskond, logopeed ning teised tugispetsialistid.

Kuni 6 lapsega rühm

Kuni 6 lapsega rühmas õpivad lapsed, kes vajavad ulatuslikumat tuge kommunikatsiooni, sotsiaalsete oskuste, õppimise ja igapäevase toimetuleku arendamisel.

Rühma töökorralduse eripärad:

Tartu Maarjamõisa Lasteaia õppekava

- õppe- ja kasvatustegevuse aluseks on lasteaia õppekava ning TEACCH-metoodika põhimõtted;
- õpikeskkond on selgelt struktureeritud ning toetab lapse iseseisvust ja turvatunnet;
- tegevusi viiakse läbi individuaalselt või väikestes gruppides;
- kasutatakse vajadusel alternatiiv- ja augmentatiivkommunikatsiooni vahendeid (PCS, PECS, suhtlustahvlid, kommunikaatorid, viiped jm);
- igale lapsele koostatakse individuaalse arengu jälgimise kaart koos arenduseesmärkidega;
- lapse arengut toetab igapäevaselt rühma meeskonda kuuluv eripedagoog;
- rühma eripedagoog koostab lasteaia õppekava lisana rühma töö eripära kirjeldava täiendava õppekava.

Erineva keelelise ja kultuurilise taustaga lapse toetamine

Lasteaed väärtustab keelelist ja kultuurilist mitmekesisust ning toetab iga lapse kujunemist aktiivseks ja turvaliselt osalevaks kogukonnaliikmeks. Erineva keelelise ja kultuurilise taustaga lapse toetamisel arvestatakse tema seniseid teadmisi, kogemusi, emakeelt, kultuuritausta ning individuaalseid arenguvajadusi.

Õppe- ja kasvatustegevus toimub üldjuhul eesti keeles. Eesti keele omandamist toetatakse loomulikes suhtlussituatsioonides, mängu-, õpi- ja igapäevategevustes, lähtudes lõimitud aine- ja keeleõppe (LAK-õppe) põhimõtetest.

Erineva keelelise ja kultuurilise taustaga lapse toetamisel lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

- lapse emakeelt ja kultuurilist identiteeti väärtustatakse ning käsitletakse lapse arengut toetava ressursina;
- luuakse turvaline ja toetav õpikeskkond, kus laps julgeb suhelda, katsetada ning kasutada kujunevat eesti keele oskust;
- eesti keele omandamist toetatakse igapäevaste tegevuste, mängu, liikumise, laulude, juttude, projektide ja vahetu kogemuse kaudu;
- õppesisu visualiseeritakse ning kasutatakse mitmekesiseid suhtlus- ja õppimisvõimalusi, sealhulgas pilte, sümboleid, esemeid, liigutusi ja näitlikustamist;
- õpetaja kohandab oma kõnet lapse keeleoskust arvestades, kasutades selget, arusaadavat ja kontekstiga seotud keelt;

- toetatakse lapse osalemist eakaaslaste ühistegevustes ning sotsiaalsete suhete kujunemist;
- väärtustatakse erinevaid kultuure, keeli ja traditsioone ning tutvustatakse neid lasteaia igapäevaelus;
- tehakse koostööd lapsevanematega, et toetada lapse keelelist, sotsiaalset ja kultuurilist kohanemist.

Vajadusel kasutatakse lapse arengu toetamiseks visuaalseid tugimaterjale, kommunikatsioonivahendeid ning individuaalseid või väikese grupi tegevusi.

Lapse puhul, kelle tervises seisund või arenguline eripära eeldab täiendavaid kohandusi, võib vanema kirjalikul nõusolekul kasutada eesti keele kõrval või asemel muud lapsele mõistetavat keelt ulatuses, mis toetab tema arengut, suhtlemist ja turvatunnet.

9. LASTEVANEMATEGA KOOSTÖÖ PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS

Lastevanematega suhtlemise põhimõtted

- toetada perekonda lapse kasvatamisel.
- aidata kaasa lapse arengule.
- aidata kaasa lapse isikupära toetamisele.
- teavitada lapsevanemaid lasteasutuses toimuvatest tegevustest.
- kaasata lapsevanemaid lasteaia tegevustesse. • päevakohase informatsiooni vahetamine.

Lastevanematega suhtlemise võimalused

- lapse tuleku ja lahkumise ajal individuaalsed vestlused.
 - oluline info Eliisis, kinnises Facebooki grupis, rühma teadete tahvlil.
 - lastevanematega kohtumine kindlaksmääratud ajal; arenguvestlused.
 - avatud uste päevad rühmas ja lasteaias.
 - lastevanemate nõustamine ja koolituste läbiviimine.
 - lastevanemate osalemine lasteaia üritustel.
 - lastevanemate koosolekud vähemalt sügisel ja kevadel (2 korda aastas).
 - ürituste läbiviimisel.
-
- Pere- ja arenguvestlused

Pedagoogiline koostöö lastevanematega toimub

- nädala-, kuu- või projektiplaani kaudu Eliisi-keskkonnas, et toetada vanemaid lapse arendamisel ja õpetamisel.
- infostendide kaudu- lastevanematele edastatavat infot vahetatakse stendidel pidevalt ja juhitakse lapsevanemate tähelepanu info muutumisele, info on lapsevanemale soovitusliku iseloomuga.
- Eliisi, kinnise Facebooki grupi või meililisti kaudu.
- lastevanemate koosolekute kaudu- igal sügisel tutvustatakse lastevanematele õppeaasta põhimõtteid, eesmärgi ja tegevuste kavandamise ja läbiviimise põhimõtteid; kevadel tehakse kokkuvõtted õppeaastast ja tutvustatakse lastevanematele.
- rühma tegevuskava koostamise kaudu- rühma tegevuskava koostamisel arvestatakse lastevanemate soovide ja ettepanekutega.

- näituste kaudu - iga rühm leiab õppeaasta alguses variandi, kuidas tutvustada lastevanematele lasteaia tehtavaid töid; väliskoridoris toimub vähemalt 4 korda õppeaastas ekspositsioonide vahetus.
- ürituste kaudu - lastevanemate koosolekutest ja üritustest teavitatakse vanemaid kuulutusega või edastatakse kutsed, tagamaks lapsevanema huvi ja osalemine üritustel, ürituse kavandamisel ja läbiviimisel mõeldakse lapsevanema aktiivse osaluse ja rolli üle; väärtustatakse iga rühma panust ühisürituste korraldamisel.
- igapäevatöösse kaasamise kaudu- võimaldatakse lastevanematel osaleda igapäevatöös, asendades näit. ülemajalisel koolitusel olevaid õpetajaid või õpetaja abisid.
- lastevanemate nõustamise kaudu- organiseeritakse lastevanemate soovil lühikoolitusi neid huvitavatel teemadel.

10. ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

Tartu Maarjamõisa Lasteaia õppekava on dokument, mis on pidevas arenemisprotsessis ja seda täiendatakse sisehindamise tulemustest lähtuvalt. Õppekava vaadatakse üle pedagoogilises nõukogus üks kord õppeaastas. Õppekava parandus- ja muudatusettepanekuid võivad esitada kõik pedagoogilise nõukogu ja hoolekogu liikmed. Hoolekogule ja pedagoogilisele nõukogule tutvustatakse õppekavasse kavandatavaid muudatusi.

Õppekava kinnitab direktor pedagoogilise nõukogu ettepanekul.

Õppekava uuendatakse ja täiendatakse seoses: muudatustega koolieelse riiklikus õppekavas; vajadusel teha muudatusi lasteaia õppekorralduses; linnavalitsuse ettekirjutustega.